

ΒΑΡΝΑΒΑΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ (Ο καταξιωμένος γενάρχης και αγωνιστής του Παλαικύθρου)

Βιογραφικό σημείωμα Βαρνάβα Παπαναστασίου

Ο δάσκαλος Βαρνάβας Παπαναστασίου γεννήθηκε στο Παλαικύθρο στις 20 του Νόβρη το 1895.

Γονείς του ήταν ο Παπαναστάσιος Παπαβαρνάβας, γόνος Παλαικύθρου κι η Παναγιώτα Αθανασίου από το Νέο Χωριό Κυθρέας.

Τέλειωσε το Δημοτικό σχολείο της κοινότητάς του και το έτος 1909 ενεγράφηκε στο Παγκύπριο Γυμνάσιο.

Το 1916 τέλειωσε το Παγκύπριο Διδασκαλείο και τον ίδιο χρόνο διωρίστηκε δάσκαλος στο Έξω Μετόχι.

Εργάστηκε σε πολλά σχολεία της Μεσοορίας την Άχνα, τα Λύμια, το Πραστεϊό, το Μαραθόβουνο, την Κοντέα, και στην κοινότητά του το Παλαικύθρο ως και ένα έτος το 1920-21 στην Άνω Βροντού της Μακεδονίας.

Αφυπηρέτησε ως Διευθυντής δάσκαλος το 1951 σε ηλικία 55 ετών.

Παντρεύτηκε το 1928 την Ελένη Χ΄ Μιχαήλ από το Παλαικύθρο και απέκτησαν 6 παιδιά που σπούδασαν στην Αθήνα (2 γιατροί, μια φιλόλογος, μια οδοντίατρος και ένας γεωπόνος) και που αποκαταστάθηκαν επαγγελματικά και κοινωνικά.

Πέθανε πλήρης ημερών στις 23 Μαΐου 1985 και κηδεύτηκε την επομένη στο Νέο Κοιμητήριο Λευκωσίας από την εκκλησίαν των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης.

Ανδρέας Παπαβαρνάβας
16.1.1986

(Επικήδειος που εκφωνήθηκε από τον Π. Στ. στις 24 Μαΐου 1985 στο νέο κοιμητήριο Λ/σίας).

Λευκωσία 1985

ΠΕΤΡΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Μακαριώτατε,
Αναπόδραστη κι αναπόφευχτη η μοίρα
του θανάτου στη χοϊκή ζωή κι από τον κα

όνα τούτο δεν μπορούσε να ξεφύγει ούτε
κι ο γιγαντόμαχος δάσκαλος Βαρνάβας
Παπαναστασίου. Έπεσε πλήρης ημερών

— γεννήθηκε στις 20 του Νιόβρη του 1895 στο Παλαικύθρο — με αντιφατικά συναισθήματα να πλημμυρίζουν την ψυχή του στις ύστατες ώρες της ζωής του: της ψυχικής ικανοποίησης, γιατί σπούδασε τα παιδιά του (δύο γιατρούς, μια φιλόλογο, μια οδοντίατρο κι ένα γεωπόνο), που τα είδε κιόλας ν' αποκαθίστανται επαγγελματικά, επιστημονικά, κοινωνικά, μα κι ένα βαρύ κι ασήκωτο παράπονο: το παράπονο που σημαδεύει και σφραγίζει τους βηματισμούς και τους σχεδιασμούς κάθε ξεριζωμένου συμπατριώτη: τ' ανεκπλήρωτο όραμα — που έντεκα χρόνια τώρα βαραίνει τις ψυχές και τις καρδιές μας — της επιστροφής στις πατρογονικές εστίες και τ' αγαπημένα χώματα της σκλαβωμένης γης μας.

Κι η γης του Παλαικύθρου είχε οργωθεί κι είχε δεθεί με την ψυχή και το σώμα, το μόχθο και το δάκρυ μα και το αίμα ακόμα των ξεριζωμένων παιδιών της. Κι ένας απ' τους άντρες που δέθηκε όσο ελάχιστοι με τη γης του ήταν κι ο δάσκαλος Βαρνάβας Παπαναστασίου που κηδεύουμε σήμερα. Γιατί τα 600 στρέμματα που είχε αξιοποιήσει στη σκλαβωμένη γη του Παλαικύθρου ο Βαρνάβας Παπαναστασίου, έχουν αξεδιάλυτη τη σφραγίδα του, χαραγμένη μ' αίμα, μόχθο και δάκρυ.

Με το Βαρνάβα Παπαναστασίου συνδεθήκαμε όλοι οι κάτοικοι της περιοχής της Κυθρέας με χιλίες δυο πτυχές κι εκφάνσεις της δημόσιας ζωής και το γνωρίσαμε προλάτη στους κοινωνικούς κι εθνικούς αγώνες.

Δάσκαλος στο Παλαικύθρο τα περισσότερα του χρόνια του διδασκαλικού του βίου, μ' ένα χρόνο στο Έξω Μετόχι, ένα στην Άχνα, τέσσερα στα Λύμπια, τέσσερα στην Κοντέα κι έξι στο Μαραθόβουνο, ενώ στα 1920—21 σκόρπισε της παιδείας τα νάματα στα ελληνόπουλλα σ' ένα απ' τα ακριτικοχώρια της Μακεδονίας και συγκεκριμένα στην Άνω Βρόντου, που βρίσκεται κοντά στα σύνορα με τη Βουλγαρία.

Ίδρυσε το Συνεργατικό Παλαικύθρου, που στάθηκε ο πρώτος μοχλός κοινωνικής προσφοράς όχι μονάχα στο Παλαικύθρο, μα και σ' όλα τα χωριά της περιοχής Κυθρέας· κι εκατοντάδες ήταν οι κάτοικοι της περιοχής που ωφελήθηκαν από την παρουσία και το λόγο του Συνεργατικού Παλαικύθρου που οργάνωσε κι έστισε μ' επιτυχία ο Βαρνάβας Παπαναστασίου. Κι όταν ήρθε σε λίγο το πλήρωμα του χρόνου κι ο λαός μας πήρε στα δύσκολα κι αγκουσεμένα χρόνια του 50—55 την ίδια του τη μοίρα στα χέρια του, θέλοντας να ψηλώσει της λευτεριάς τον ήλιο στη ματόβρεχτη τούτη πατρίδα, ο Βαρνάβας Παπαναστασίου στάθηκε δίπλα στους αγωνιστές, πρόμαχος της λευτεριάς, μπαίνοντας επικεφαλής του τοπικού κλιμακίου της ΠΕΚΑ.

Μα εκεί που ο ομιλητής το θυμάται προσωπικά, πιο έντονα, ήταν στα χρόνια τα μεταπελευθερωτικά κι ειδικότερα στα 1959—60, όταν συστήσαμε τις τοπικές και περιφερειακές οργανώσεις Κυθρέας του ΕΔΜΑ

Σε κείνη τότε την καταπληχτική δραστηριότητα που ο τομέας της Κυθρέας ανέπτυξε — με τις τριάντα τόσες περιφερειακές συνδιασκέψεις, τα περιφερειακά φεστιβάλ, τις περιφερειακές πολιτιστικές κι αγροτικές εκθέσεις, τους περιφερειακούς αθλητικούς αγώνες που προκήρυξε, και — το σπουδαιότερο — με το περιοδικό το περιφερειακό που εξέδιδε, τη ΦΛΟΓΑ, ο Βαρνάβας Παπαναστασίου, στάθηκε προλάτης, πανταχού παρών και δοσμένος ολόψυχα στη γιγαντιαία αναδημιουργική πορεία που ο τομέας ανάπτυξε τότε.

Μαζί και σπεννότερα να προωθήσουμε είτε από το βήμα της βουλής, είτε με τις επαφές με τους αρμόδιους υπουργούς τα κοινοτικά και οικονομικά προβλήματα όχι μονάχα του Παλαικύθρου μα κι όλης της περιοχής.

Στ' αυτιά μου ακόμα αντηχούν οι αποστροφές, αποσπάσματα από ομιλίες του ή/και αναφορές του στις διάφορες επαφές

μας με υπουργούς κι άλλους παράγοντες για την προώθηση τους: Να κατασκευαστούν φράγματα στους ποταμούς Τεγγέλη κι Αγγλούτερη του Νιο Χωριού, στην τοποθεσία Κυρά—Μηλού του Παλαίκυθρου, να ασφαλοστρωθούν οι δρόμοι Κυθρέας—Παλαίκυθρου, να κατασκευαστούν αντιδιαβρωτικά, αγροτικοί δρόμοι, να αξιοποιηθούν τα νερά του Πηδιά για γεωργικούς σκοπούς κι άλλα.

Μα ήρθαν χρόνια δίσεχτα και μήνες οργισμένοι, κι η Κυθρέα κι η περιοχή της πλήγηκε περισσότερο απ' όλες τις άλλες περιοχές της γης μας. Κι η καταπράσινη κωμόπολη κι οι γύρω ανθοούσες κοινότητες της να μεταβάλλεται σε γη του γόου, της οδύνης, και της οίμωγής, σε κρανίου τόπο με τους 300 νεκρούς κι αγνοούμενούς της.

Το δυναμικά αναπτυσσόμενο Παλαίκυθρο θα πληρώσει τίμημα βαρύτατο στην κατακτητική manía του επεχτατισμού της 'Αγκυρας: θα σφαγουν εν ψυχρώ στα καμίνια αιχμάλωτοι στρατιώτες μας, θα κατακρεουργηθούν 17 άμαχοι — οι πλείστοι γυναικόπαιδα, βρέφη και νήπια ακόμα — στο σπίτι του Αντρέα Σουπουρή, θα χτυπηθεί βάνουσα μέχρι θανάτου ο σεβάσιμος λεβίτης της κοινότητας Παπαγιώρκης Παπαθανασίου, θα κορυφωθεί το όργιο των βιασμών κι άλλων ωμοτήτων, κι ο Βαρβνάβας Παπαναστασίου που θα σταθεί ως τες ύστατες ώρες που λειτουργεί η κοινότητα στο μετερίζι του χρέους, θα συρθεί αιχμάλωτος στη Βώνη για να γευτεί όλη την τραγική εμπειρία των ωμοτήτων, των δολοφονιών, κι όλων των άλλων εξευτελιστικών μέτρων από τους ιταμούς κι αδίσταχτους εισβολείς σε βάρος του λαού μας.

Όλη τούτη τη φοβερή εμπειρία του, καθώς και τη δραματικότετη κι αφάνταστα οδυνηρή απόπειρα διαφυγής του απ' το φοβερό πουρκατόριο πούχαν εγκαταστήσει οι εισβολείς στο Παλαίκυθρο, θα μου την περιγράψει στα χρόνια του ξεριζωμού προφορικά, μα κι έγγραφα, με δεκάδες σελίδες του, όπου καθρεφτίζεται όλο το απόσταγμα του πόνου και της πίκρας της ελληνικής ψυχής, και που περιλήφθηκαν από τον ομιλητή στη σειρά των εκδόσεων του Μαύρη Βίβλος, Παλαίκυθρο II και θα συμπεριληφθούν σε μια από τις προσεχείς σειρές αφηγηματικών του εκδόσεων.

Μα και στην προσφυγιά ακόμα ο Βαρνάβας Παπαναστασίου δεν ξέχασε τη σκλαβωμένη γης μας. Μέλος του σωματείου Ελευθέρη Κυθρέα και συνεργάτης τ' ομώνυμου περιοδικού, κράταγε άσβεστη τη μνήμη της επιστροφής στη σκλαβωμένη χιλιάκριβη γης μας. Στης γης μας που λεύτερη, σύντομα, μάλιστα, θα δεχτεί στα σπλάχνα της τα λείψανα όλα των άξιων παιδιών της και απ' τους πρώτους μάλιστα τους γιγαντομάχους αγωνιστές της, όπως τον αξέχαστο δάσκαλο και σκαπανέα της λευτεριάς της, Βαρνάβα Παπαναστασίου, που μια ολόκληρη περιοχή σήμερα κηδεύει με δάκρυα στα μάτια, με τις ψυχές φορτισμένες από την ανεπανάληπτη κι ακαταμάχητη αγωνιστικότητά του, την ευγένεια του χαρακτήρα του μα προπαντός το ήθος του το απαράμιλλο, τ' ομηρικό.

Δάσκαλε, φίλε, συναγωνιστή, Βαρνάβα Παπαναστασίου, αιωνία σου η μνήμη.
Λευκωσία 24.5.85